

	Maktparadigmet (A)	Det nya paradigmet (B)
<i>Konflikt definition</i>	Konflikter är negativa och ska undvikas.	Konflikter är nödvändiga för utveckling. Det finns möjligheter till förändring av <i>alla</i> parter. Destruktiv <i>hantering</i> av konflikter ska undvikas.
<i>Analysenhet. Orsaker till konflikter.</i>	Förklaringen till politiska fenomen ligger i strukturer och institutioner. Människans aggressivitet samt brist på resurser orsakar konflikter.	Analysen sker utifrån individer och identitetsbärande grupper. Människors grundläggande behov blir hotade eller inte tillgodosedda. De tar till våld som en utväg. Rådande strukturella förhållanden förutom människors kunskap i konflikthantering avgör hur konflikter hanteras. Det är ofta brist på resurser, men när det gäller tillfredsställelse av psykosociala behov såsom trygghet, självkänsla, tillhörighet och delaktighet är "kakan" inte begränsad.
<i>Fokus</i>	Lösningar söks på de givna konfliktämnena utan att efterfråga dolda behov eller minska negativa känslor såsom rädsla och oro.	Underliggande behov och värderingar liksom oro och rädsla är väsentliga och efterforskas i analysen av konflikten, en analys som sker tillsammans med den andra parten. (Se t ex Kartläggning av konflikten, <i>bilaga 14.</i>)
<i>Mål</i>	Eftersom det handlar om resurser som är knappa kommer den ena att vinna på den andras bekostnad - (<i>vinna-förlora</i>). Målet är att vinna.	Målet är att alla parter behov tillfredsställs (<i>vinna-vinna</i>). Utmaningen är att försöka få resurserna att öka. Det är möjligt bl.a. för att icke-materiella resurser inte är begränsade. (Se om "kakan" under orsaker till konflikter ovan i tabellen.)
<i>Makt</i>	Utfallet baseras på makt. Konflikter <i>regleras</i> med hjälp av makt och/eller genom att tillämpa lagar. Makt ses i termer av	Utfallet baseras på objektiva kriterier och lagar. Konflikter kan regleras men inte långsiktigt lösas med hjälp av tvång och makt (= dominans). Att hindra behov från att tillfredsställas leder till konflikter och

<i>Makt, forts.</i>	dominans: makt <i>över</i> . Maktbalans avgör utfallet. Maktbalans är <i>nödvändig</i> på makronivån.	ohälsa. Makt används för att nå mål som är gemensamt med den andra parten. Makt ses som makt <i>att</i> och makt <i>över en själv</i> .
<i>Synen på avskräckning och hot</i>	Försvar bygger på idén med avskräckning och hot, inte primärt på tillit och goodwill.	Avskräckning, hot och tvång är inte effektivt när mänskliga behov står på spel. På såväl mikro- som makronivån (lokalt och globalt) gäller det att skapa <i>tillit</i> .
<i>Synen på den andra parten</i>	Den andra parten ses som motståndare eller t o m fiende. Ingen åtskillnad görs mellan problemet och personen. Därför stämplas människor och fördöms när beteendet är negativt/ problemskapande.	Parterna löser problemet gemensamt i samarbete. Problemet ses som något helt annat än personen. Det gäller att skilja mellan person och sak.
<i>Förhållandet mellan parterna</i>	Den egna parten är subjekt, den andra objekt. Ansvaret ligger hos den andra sidan.	Det handlar om ett <i>ömsesidigt</i> förhållande mellan subjekt. Ansvaret ligger hos båda parter. Man har större möjlighet att ändra sig själv än andra. Man <i>får</i> kraft (<i>empowerment</i>) genom att inte lägga ansvaret på motparten.
<i>Kontakt med den andra parten</i>	Kontakt med den andra parten bryts eller används för påtryckningar. Det blir ett <i>maktspel</i> där man ej lyssnar utan försöker påtvinga den andra sin lösning.	Kontakt med den andra parten bör upprätthållas. Den andra parten behandlas med respekt. Polarisering accepteras inte. Hämnd är inte okej.
<i>Processen</i>	Det handlar om <i>reglering</i> av konflikten (även om <i>lösning</i> skulle ha föredragits). Metoderna är domstolsutslag, skiljedom och medling där med-	Det handlar om <i>långsiktig lösning</i> av konflikten. De underliggande antagandena ifrågasätts. Medlaren är opartisk, lägger inga egna förslag till lösning men underlättar kommunikationen mellan parterna och sökandet efter kreativa lös-

<i>Processen, forts.</i>	laren lägger förslag till kompromiss eller försoning. Tvång och hot används ofta. Vid förhandling deklarerar ståndpunkterna redan från starten. Underliggande behov och känslor är inte i fokus, och den andra sidan får gärna förlora ansiktet.	ningar. Syftet är att tillfredsställa båda/alla parter behov och intressen. Den andra sidan får <i>inte förlora ansiktet</i> . Parternas perspektiv står i centrum, och de <i>ska själva söka lösningen</i> . Deras egen styrka används för att hantera processen konstruktivt, inte till att tvinga den andra parten. Medlen ska stå i överensstämmelse med målet.
<i>Auktoritet</i>	Uppifrån-ned-perspektiv. Auktoriteter har rätt att vänta sig lydnad, och andra har en plikt att lyda. Auktoritetens roll är att bevara institutioner och värderingar i samhället.	Nedifrån-upp-perspektiv. Den styrande är beroende av de styrda. Människors behov står i centrum.
<i>Politisk makt</i>	Människor är beroende av beslut, stöd och goodwill från sina regeringar eller andra hierarkiska system till vilka de hör. Makt utgår ifrån få. Auktoriteter får sin legitimitet genom effektiv kontroll.	Makt uppstår kontinuerligt från många delar av samhället. Ingen är helt maktlös, eftersom det finns ett ömsesidigt beroende i förhållandet mellan parterna. De styrande är beroende av att andra lyder och samarbetar. Dessa kan dra tillbaka sitt samarbete.

Tabell 1. Synen på konflikter på mikro-, meso- och makronivå (lokalt och globalt). En jämförelse mellan maktparadigmet och ett nytt, framväxande paradigmet.